

Progresjonsplan for Veslefrikk FUS barnehage

VI FORVANDLER
PINNER TIL
TRYLLESTAVER

Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

Denne progresjonsplanen skal være en dynamisk plan som evalueres underveis. Målene i årsplanen vår ligger til grunn for denne planen og class dimensjonene og TIK blir ivare tatt under «personalet skal» Vi ivaretar barnets helhetlige utvikling, medvirkning og modenhet.

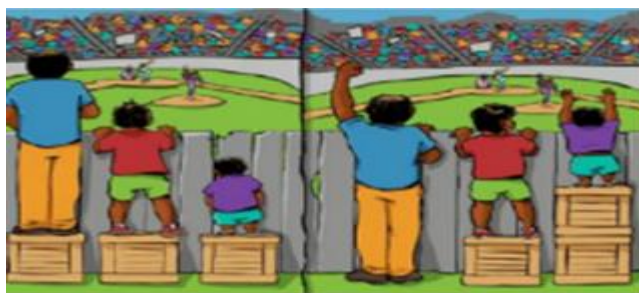
Et godt leke- og læringsmiljø utvikles hos oss hvor samspillet mellom barn og ansatte er støttende og har gode rutiner og fokusert på lek, språk og nysgjerrighet. Interaksjoner mellom barn og ansatte med høy kvalitet er dermed positivt for å fremme barnets opplevelse av trygghet, trivsel og progresjon.

FUS benytter seg av det valide observasjonsverktøyet CLASS (Classroom Assessment Scoring System).

Verktøyet er utviklet av forskere og hensikten er å kartlegge, samt bidra til å fremme samspillet mellom barn og ansatte. Ved bruk av CLASS vil avdelingens ansatte få en konkret tilbakemelding fra en sertifisert CLASS veileder på støtten barna får, og hvordan de ansatte legger til rette for medvirkning og dybde læring. Analysen kan danne grunnlag for pedagogisk dialog og refleksjoner knyttet til avdelingens arbeid med leke -og lærings miljøet.

CLASS ivaretar implementering av rammeplanens kapitler og støtter oppunder ønsket om en ståstedsanalyse samt en ekstern vurdering. Årlig skal alle barnehagens avdelinger få en analyse av en ekstern kollega som er CLASS sertifisert og målet er da at avdelingen har høynet samspillskvaliteten. For å nå målet vårt om å skape høykvalitets barnehage, har vi nå 3 pedagoger som er sertifisert class ressurspersoner.

Systematisk barnehagebasert kompetanseutvikling som er gjort i Barnet Først viser at styrking av barnehageansattes kompetanse til å møte barna der de er og gi øket støtte til emosjonsutvikling fører også øket barnehagekvalitet. TIK viser seg å være en metode som styrker de ansattes kompetanse, spesielt med fokus på sosioemosjonell og kognitiv utvikling og læring, og i kombinasjon med CLASS gjennomføres det på en etterprøvbart måte. De ansatte spiller en viktig rolle for de små barnas emosjonelle utvikling. Å øke de barnehageansattes kompetanse til å gi emosjonell utviklingsstøtte på en systematisk måte over tid slik at alle er forberedt og delaktig, kan bidra til en betydelig kvalitetsheving av barnehagen vår.

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter». (Rammeplan for barnehagen kap. 8)

Mål: Barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Rammeplanen s.47

Kommunikasjon, språk og tekst		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Sanger med og uten bevegelse Høytlesning i grupper eller en til en. Samtaler hvor barna får fortelle, undre seg og stille spørsmål. Rim og relger Samlingstund Vi leker med språket Bruker måltidet som en arena for språk. Vi bader barna i språk	Synger sanger og leker oss med rim og regler. Vi benytter alle anledninger til å samtale med barna Vi spille ulike spill med fokus på språk, samarbeid og samspill. Bruker måltidet som en arena for språk. Vi har høytlesning ut fra tema eller etter barnas ønsker. Leser historier som setter fokus på følelser og hvordan man kan være en god venn. Egne språkgrupper ut fra alder	Leser fortsettelse-bøker Bruker måltidet som en arena for språk. Leser fortellinger om vennskap og fokus på følelser og hvordan man kan være en god venn. Er mye ute og lærer om naturen, hva vi trenger for å være ute og hvordan vi oppfører oss i naturen.

Personalet skal:	For barna i barnehagen vår betyr dette at:
• skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre • synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer • invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål • oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme • støtte barnas lek med og utforsking av skriftspråket • bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer • inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter.	• De skal få oppleve og erfare et variert og rikt språk. • De får oppleve dialogisk lesing hvor barna er aktive deltagere i høytlesingen. • De skal få delta i samlingsstunder hvor det benyttes konkrete, dramatisering, sanger, rim og regler. • De skal få oppleve å bli inkludert i godt samspill og samtaler i all samhandling. • De får erfaring med bokstavlyder og ordlyder. • Det fysiske miljøet er med på å stimulere barnas nysgjerrighet for ord, bokstaver og symboler.

Mål: Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Rammeplanen s. 49

Mål: Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner. Rammeplanen s. 49

Kropp, bevegelse, mat og helse		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Gå på ukentlige turer og ellers bruke uteområdet aktivt. Mye tid til lek ute og inne. Skape gode håndvaskrutiner. Hvilestund hver dag. Lære navn på ulike kroppsdeler. Oppmuntre til å lære nye ferdigheter. Vi stimulerer finmotorikken og grovmotorikken med forskjellige aktiviteter. Etablere godt kosthold, barna øver på å smøre mat selv og er med på tilberedning. Barna skal få oppleve et godt pedagogisk måltid med en god atmosfære og inkluderende fellesskap. La barna få mulighet til å prøve nye smaker. Begynnende trening med av- og påkledning.	Gå på ukentlige turer i variert terreng og lengde ut fra barns nivå. Bruke nærmiljøet aktivt. Skape en glede over å være ute i all slags vær. Videreutvikling av motoriske ferdigheter og kroppskontroll. Skape gode hygienerutiner. Mer selvstendighet ved toalettbesøk. Bli bedre kjent med menneskekroppen. Bidra til varierte motoriske utfordringer og mestring. Dele barna i mindre grupper for å gi mer plass til bevegelse. La barna bidra i matlaging og baking. Barna skal få oppleve et godt pedagogisk måltid med en god atmosfære og inkluderende fellesskap.	Gå lengre turer og bruke nærmiljøet aktivt. Turer og lek i variert terreng med fokus på glede og mestring av fysiske utfordringer. Fremme gode hygienerutiner. De voksne skal være aktive i leken med barna og sette i gang felles aktiviteter ute. Utvide forståelsen av hvordan kroppen fungerer innvendig og utvendig. La barna delta i matlaging og baking. Barna skal få oppleve et godt pedagogisk måltid med en god atmosfære og inkluderende fellesskap. La barna få kunnskap om og kjennskap til hvor maten kommer fra.
Veslefrikk FUS barnehage har egen kokk som sørger for varmmat 4 ganger i uken. Vi serverer mye frukt og grønt og barna lærer seg sunne matvaner. Vi har mange kulturer i barnehagen vår og har innslag av mat fra andre land. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut!		
FUS SMARTMAT ➡ FOR MATGLEDE ◀ OG GODE MATVANER		

Personalet skal	For barna betyr dette:
- være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring - bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile - gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet - bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser - legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna - kjenne og praktisere nasjonale føringer for helsefremmende og forebyggende tiltak som gjelder barn.	- opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt - blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold - videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper - opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer - blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser - setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser - får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

Mål: I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon.
Rammeplanen s. 50

Kunst, kultur og kreativitet		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Tilby forskjellige formingsaktiviteter for å gi barna erfaringer med ulike materiale.	Innføre flere typer formingsmateriell.	Stimulere til kreativitet, fantasi og skaperglede.
Bruke eventyr og formidle med enkel dramatisering.	Mer finmotoriske aktiviteter i forming. Sangleker, bevegelsessanger, sanger med mer tekst.	Bruke forskjellige formingsteknikker og variert materiale.
Bidra til at barna blir kjent med barnekultur, som sanger, historier, rim og regler.	Legge til rette for rollelek, drama, utkleddning.	Bruke naturen og naturmaterialer.
Bli presentert for digitale verktøy til å utfolde seg kreativt. Stimulere til kreativitet og lyst til utforskning av ulike materialer.	Bruke nærmiljøet aktivt og besøke steder som formidler kultur. Kunne flere farger.	Opptredener, konsert, avansert rollelek.
Bli kjent med navn på ulike farger.	Uttrykke følelser gjennom forming, sang, musikk og drama.	Mer avansert tegning av både mønster og det man ser.
	Bli presentert for fortellinger med mer tekst.	Flere detaljer i tegninger, maling og forming.
		Sanger med flere vers, lytte til musikk, lage sanger.

Personalet skal • samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk • gi rom for, støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur • være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur • være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres yringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforskning av de estetiske områdene • motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer • synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom • gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid • bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.	For barna betyr det: • har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer • tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede • bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne • møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre • bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk • opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.
---	--

Mål: Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Rammeplanen s. 52

Natur, miljø og teknologi		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Gi barna erfaringer med natur og stimulere til nysgjerrighet. Få erfaring med ulikt vær. Se på endringer i naturen med de ulike årstidene. Bli kjent med ulike dyr. Tilrettelegge for at barna kan bidra med kildesortering. Bruke ulike materialer i lek og aktiviteter med fokus på gjenbruk og kreativitet. Være med på å plante, så og høste inn.	Gå på turer og samle naturmateriale som kan studeres nærmere, og følge med på endringer som skjer i naturen. Bruke bøker og digitale oppslagsverktøy som inspirasjon til undring. Barna har kunnskap om kildesortering. Fokus på gjenbruk og hvordan vi kan ta vare på naturen og miljøet. Barna får kjennskap til hvor maten vi spiser kommer fra. Barna får kjennskap til de fire årstidene. Barna får kjennskap til dyr, insekter, fisk og blomster/vekster som er naturlig i nærområdet.	Gå på turer i skog og mark, følge med på endringer i naturen og erfare hvordan vær og vind påvirker både mennesker og dyr. Bruke digitale verktøy for å utforske ulike tema innen dette fagområdet. Fokusere på gjenbruk. Introdusere barna for miljøvern. Barna utvikler kunnskap om hvordan mennesket og naturen er avhengig av hverandre. Barna får kjennskap til solsystemet og naturfenomener. Barna presenteres for faktainformasjon i større grad enn tidligere.

Personalet skal • legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring • gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd • synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen • utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.	For barna betyr det: • opplever og utforsker naturen og naturens mangfold • får gode opplevelser med friluftsliv året rundt • opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover • får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen • får kunnskap om dyr og dyreliv • lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi • får kjennskap til menneskets livssyklus.
--	--

Mål: Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Rammeplanen s. 53

Antall, rom og form		
Knerten og Nøtteliten	Smørbutikk og Bamsebrakar	Askeladden
Sortering, puslespill, putte oppi, ta ut. Borte, titt tei. Konstruksjonslek. Barna møter enkle matematiske begreper som stor-liten. Barna lærer å finne sin egen plass i gangen, ved bordet. Orienter seg i barnehagen, vite hvor rommene er. Barna introduseres for enkle tallremser, særlig 1-2-3. Begynnende peketelling. Barna erfarer og bruker tall og telling i naturlige situasjoner.	Konstruksjonslek, spille spill, legge puslespill, perle, tegning. Kjenne til tallene opp til 10. Kjenne igjen noen geometriske figurer. Utforske former og mønstre. Kjenne til ukedager, måneder og de forskjellige årstidene. Kjenne til bokstaver og tall.	Utforske og leke med tall, farger og mønstre. Utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom både lek, styrte aktiviteter og spontane hverdagsaktiviteter. Kjenne igjen symboler på en terning. Kjenne til tidsbegreper: I går, i morgen osv. Kunne navn på ukedagene og etter hvert rekkefølgen av dem. Orienter seg etter enkle kart. Bli kjent med tallene opp til 20. Utvikle forståelse for sammenhengen mellom tall og mengde.

Personalet skal • bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen • bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning • styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer • legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler • stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsning.	For barna betyr det: • oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger • utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper • leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på • erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse • bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse • undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter • undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.
--	--

Mål: Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Rammeplanen s. 54

Etikk, religion og filosofi		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Bidra med veiledning slik at barna lærer hvordan de skal være mot hverandre og vise empati. Barna skal få anerkjennelse fra personalet og oppleve at de blir tatt på alvor. Personalet hjelper barna med å sette ord på følelser og forsterke positive handlinger. Vi legger til rette for at barna kan få kjennskap til de ulike livssyn og religioner som er representert i barnegruppen. Høytider markeres på et enkelt nivå tilpasset barna. Barna erfarer å dele med andre og ta egne valg. Utvikle evnen til å vise omsorg for hverandre.	Vi skal bidra til at barna lærer å mestre sosialt samspill med andre barn og voksne. Voksne skal være gode rollemodeller for barna gjennom å være bevisst på ordbruk og kroppsspråk i forhold til hverandre. Barna lærer om empati og medmenneskelighet. Bli bevisst på at egne handlinger påvirker andre. Barna skal bli kjent med ulike kulturer, høytider og tradisjoner.	Vi skal bidra til at barna utvikler toleranse, respekt og interesse for hverandre ved å være aktive voksne som samtaler med barna. Ha fokus på hvordan en kan være en god venn for hverandre. Samtale og filosofere over grunnleggende spørsmål. Vise respekt og toleranse for hverandre i det vi sier og gjør. Fokus på problemløsning og selvstendig tenkning. Barna får kunnskaper om at vi er forskjellige og at det er bra for fellesskapet. Reflektere over hvem man er og hvordan man vil være

Personalet skal - formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer - utforske og undre seg over eksistensielle, etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna - bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet - gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen - samtale med barna om religiøse og kulturelle uttrykk og være bevisst på hvordan egen deltakelse kan støtte og utvide barnas tenkning - identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflektere over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna.	For barna betyr det: - får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen - utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål - får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier - får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på - utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.
--	---

Mål: Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Rammeplanen s. 56

Nærmiljø og samfunn		
Knerten og Nøtteliten	Smørbukk og Bamsebrakar	Askeladden
Barna skal bli trygge på seg selv, voksne og andre barn i barnehagen. Barna skal bli en del av et fellesskap og erfare å måtte ta hensyn til hverandre. Bli kjent med samfunnet gjennom f.eks. aktiviteter knyttet opp til 17. mai og samefolkets dag. Barna skal bli kjent i og rundt barnehagen. Oppleve dyr på nært hold. Barna skal få erfaringer når det gjelder demokratiske avgjørelser, og betydningen av likhet og rettferdighet.	Gjøre oss kjent i nærmiljøet rundt barnehagen. Bruke innleide busser på lengre turer for å se mer av nærmiljøet. Barna skal erfare at vi er likeverdige, uavhengig av kjønn, og deltar i fellesskapet. Lære om dyrehold. Presenteres for demokratiske prinsipper, medbestemmelse. Utvikle forståelse for tradisjoner og skikker.	Gi barna kunnskap om nærmiljøet og de mulighetene som finnes her. Bruke egen minibuss eller rutebuss for å se mer av nærmiljøet. Utvikle forståelse for tradisjoner og skikker. Barn skal erfare at de har medvirkning og er del av et demokratisk samfunn. Alle barn skal bli sett og hørt, men skal også erfare at de ikke alltid kan få gjennomslag for det de vil og det de mener. Få begynnende kunnskaper om menneskerettigheter, Barnekonvensjonen. Besøke skolene i nærmiljøet.

Personalet skal: - sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre - introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt - gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotypier og rasisme - gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng - gjøre barna kjent med samisk kultur og levestett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner - gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen.	For barna betyr det: - oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet - erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse - utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt - blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner - blir kjent med ulike tradisjoner, levestett og familieformer - blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur - får kjennskap til nasjonale minoriteter.
--	---